

Lleis

Llei 32/2018, del 6 de desembre, qualificada d'acció sindical i patronal

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 6 de desembre del 2018 ha aprovat la següent:

Llei 32/2018, del 6 de desembre, qualificada d'acció sindical i patronal

Exposició de motius

El 18 de desembre del 2008 és una fita històrica en el desenvolupament i la millora de les relacions laborals. Aquesta data va marcar un pas important per a l'adequació de la legislació a les necessitats que planteja el segle XXI en matèria social, i també en el compliment del compromís adquirit –amb la ratificació de la Carta social europea– d'efectuar un avançament progressiu de la legislació andorrana en el camí de l'Europa del progrés social i econòmic, atès que es van aprovar la Llei 35/2008, del 18 de desembre, del Codi de relacions laborals; la Llei 34/2008, del 18 de desembre, de la seguretat i la salut en el treball, i la Llei 33/2008, del 18 de desembre, qualificada de llibertat sindical.

La Llei 35/2008, del 18 de desembre, del Codi de relacions laborals és la norma que regula per primera vegada al Principat d'Andorra els drets de representació col·lectiva i de reunió dels treballadors a l'empresa, els convenis i els acords col·lectius de treball i els convenis i els acords col·lectius d'empresa. La Llei 35/2008, davant la impossibilitat de regular les especificitats pròpies de cada activitat econòmica, regula la llibertat i l'autonomia de les parts en les relacions laborals, dins d'un marc de dret necessari o de condicions mínimes de compliment obligatori en què s'ha de desenvolupar la relació laboral individual, en benefici de la seguretat jurídica de les parts contractants i, alhora, deixa a l'autonomia i la participació dels actors socials –empresaris i treballadors– la negociació col·lectiva de la millora de les condicions de treball mitjançant els acords i convenis col·lectius.

Amb la Llei 33/2008, del 18 de desembre, qualificada de llibertat sindical, es desenvolupa per primera vegada l'article 18 de la Constitució, que reconeix el dret de creació i funcionament d'organitzacions sindicals democràtiques, defineix i regula el contingut del dret de llibertat sindical, els drets de les organitzacions sindicals, els requisits per a la constitució dels sindicats, el contingut mínim dels seus estatuts, la creació del Registre d'Organitzacions Sindicals, la representativitat sindical, i altres aspectes tan importants com la prohibició de la discriminació per raó de la pertinença a una organització sindical, d'acord amb el que estableix el Conveni 98 relatiu a l'aplicació dels principis del dret de sindicació i de negociació col·lectiva de l'Organització Internacional del Treball, i la tutela jurisdiccional dels drets definits en aquesta Llei.

Transcorreguts més de nou anys des de l'entrada en vigor de la Llei 35/2008 i de la Llei 33/2008, no s'ha aconseguit el grau d'assoliment desitjat en l'aplicació dels drets col·lectius de representació i de negociació col·lectiva, ni tampoc en la constitució d'organitzacions sindicals amb presència i representativitat en el si de les empreses.

Són diversos els motius que es poden atribuir a aquesta manca d'activitat sindical en una part dels assalariats del nostre país; però el que és del tot evident és que cal fer front a aquesta mancança modificant el marc legislatiu per fomentar l'exercici de l'acció sindical a les empreses, sempre des de la voluntat i amb l'objectiu de desenvolupar la democràcia en el si de les relacions laborals, de propiciar l'entesa entre assalariats i empresaris, i de potenciar l'acció institucional de les organitzacions sindicals i patronals en benefici del foment de l'ocupació i de la creació de riquesa.

Les necessitats sorgides de l'evolució de les relacions laborals i econòmiques, l'evolució de la societat i els neguits exposats per les empreses i els assalariats, la necessitat de seguir l'adequació de la legislació

en matèria social a la Constitució, que proclama a l'article 19 el dret dels treballadors i els empresaris a la defensa dels seus interessos econòmics i socials, palesen de nou la necessitat d'una nova reforma legislativa, mitjançant l'aprovació en paral·lel dels nous textos de la Llei de relacions laborals i la Llei qualificada d'acció sindical i patronal.

La nova Llei de relacions laborals, als títols IV i V -que regulen els drets col·lectius dels assalariats i la negociació col·lectiva- introdueix millores per fomentar la celebració d'eleccions per designar els delegats dels assalariats i els membres del comitè d'empresa i, alhora, per fomentar la negociació col·lectiva. Al títol IV es fa efectiva l'adequació de la normativa a l'article 19 de la Constitució, que disposa que els treballadors i els empresaris tenen dret a la defensa dels seus interessos econòmics i socials, mitjançant la regulació, per primera vegada a Andorra, de les mesures de conflicte col·lectiu, el dret de vaga i el tancament patronal.

La Llei qualificada d'acció sindical i patronal, que s'estructura en tres capítols que regulen l'acció sindical, l'acció patronal i el Consell Econòmic i Social, té com a objectiu fomentar la participació de les organitzacions sindicals i patronals, i dels altres agents socials, en el diàleg social.

Amb la inclusió de tots aquests nous aspectes, s'ha considerat més oportú prescindir d'una modificació de la Llei qualificada de llibertat sindical, i unificar la normativa en un sol text sota la denominació de Llei qualificada d'acció sindical i patronal, que recull amb més claredat el contingut i que, amb noves competències de les organitzacions sindicals i de les organitzacions patronals, i també amb la participació d'aquestes organitzacions en el Consell Econòmic i Social, compleix els requisits que la fan plenament homologable a les normes recomanades i contingudes en els convenis de l'Organització Internacional del Treball, i que de ben segur milloren la seguretat jurídica.

Al capítol primer, relatiu a l'acció sindical, es regula el dret de creació i el funcionament d'organitzacions sindicals democràtiques, el dret d'afiliació a organitzacions sindicals, els drets de les organitzacions sindicals, els requisits per a la constitució dels sindicats, el contingut mínim dels estatuts, la creació del Registre d'Organitzacions Sindicals i la representativitat sindical. Cal remarcar com un dels aspectes més destacables el dret dels assalariats afiliats a un sindicat de promoure i de presentar-se com a candidats, per si sols, a les eleccions dels representants de l'empresa.

En l'àmbit superior a l'empresa s'introdueix i defineix el paper dels sindicats representatius i més representatius en l'acció institucional, mitjançant la participació en el Consell Econòmic i Social.

Al capítol segon, que fa referència a l'acció patronal, es regula una llacuna del nostre ordenament jurídic, ja que amb l'entrada en vigor de la Llei 35/2008, del Codi de relacions laborals, per primera vegada es va definir parcialment la participació de les organitzacions empresarials en la negociació col·lectiva, però no es van arribar a precisar alguns dels aspectes importants que han de conformar les fórmules de la seva representativitat en el marc de les relacions laborals i del diàleg social.

El capítol segon regula una qüestió poc habitual en la legislació de gran part dels països del nostre entorn, que no gaudeixen d'una llei específica que reguli, com s'esdevé amb l'acció sindical, l'acció de les organitzacions empresarials, un dels pilars bàsics de l'Estat de dret, democràtic i social. S'hi determinen aspectes fonamentals del dret a l'acció patronal; s'estableixen les funcions de les organitzacions empresarials; se'n regulen l'organització i el funcionament, els continguts mínims dels estatuts, els requisits bàsics per a la creació, les condicions i els requisits que en conformen la representativitat tant en l'àmbit nacional com sectorial, les seves atribucions en funció d'aquesta representativitat, així com la seva participació en el si del Consell Econòmic i Social.

Al capítol tercer, dedicat al Consell Econòmic i Social, es crea aquest Consell com a òrgan consultiu i d'assessorament, amb la finalitat que els agents socials hi participin institucionalment. La seva missió consisteix en la concertació, el diàleg i la cooperació en matèria de relacions laborals, de foment de l'ocupació i de formació en el treball, i també les altres funcions que li siguin encomanades reglamentàriament, i està constituït per representants del Govern i dels agents socials, amb preferència per a les organitzacions sindicals i empresarials més representatives.

Capítol primer. Acció sindical

Article 1. *Definició*

1. L'acció sindical consisteix en el dret dels assalariats de constituir organitzacions sindicals de la seva elecció i d'afiliar-s'hi lliurement, i també en el dret dels assalariats i de les organitzacions sindicals d'exercir aquesta acció sindical, en els termes que defineix i estableix aquesta Llei.

2. Als efectes d'aquesta Llei es consideren assalariats tant els que són subjectes d'una relació laboral en els termes que defineix l'article 10 de la Llei de relacions laborals, com els que ho són d'una relació de caràcter administratiu o estatutari al servei de les administracions públiques, sense perjudici del que disposa l'article 3.1.

Article 2. *Dret de constitució d'organitzacions sindicals*

1. Tots els assalariats majors d'edat, de nacionalitat andorrana o residents legalment a Andorra, tenen dret a constituir organitzacions sindicals de la seva lliure elecció, i també a cessar-ne les activitats i a dissoldre-les, d'acord amb el que preveu aquesta Llei i els estatuts d'aquestes organitzacions.

2. Per promoure la constitució d'una organització sindical es requereix l'acord mínim de tres o més assalariats, que han de manifestar la voluntat de constituir-la i dotar-la d'uns estatuts on s'estableixin les normes d'organització i funcionament, que han de complir la legislació vigent.

3. Els treballadors per compte propi que no tenen assalariats al seu servei no poden constituir organitzacions sindicals pròpies que tinguin com a finalitat defensar els seus interessos particulars, sense perjudici de la seva capacitat per constituir associacions, d'acord amb la legislació específica en aquesta matèria.

4. Els assalariats que hagin cessat en la seva activitat per una incapacitat laboral, per raó de la seva jubilació, o com a conseqüència d'una situació de recerca de feina, tampoc poden constituir organitzacions sindicals pròpies que tinguin com a finalitat defensar els interessos específics derivats de les situacions esmentades, sense perjudici de la seva capacitat per constituir associacions, d'acord amb la legislació específica en aquesta matèria.

Article 3. *Dret d'afiliació a organitzacions sindicals*

1. Tots els assalariats, àdhuc els que han cessat la seva activitat per una incapacitat laboral, la jubilació o la desocupació involuntària, així com els treballadors per compte propi que no tinguin assalariats al seu càrrec, tenen el dret d'afiliar-se lliurement a l'organització sindical de la seva elecció i a donar-se'n de baixa, amb l'única condició de respectar els seus estatuts. Ningú pot ser obligat a afiliar-se a una organització sindical.

2. L'exercici del dret de constituir organitzacions sindicals i afiliar-s'hi per part dels membres del Cos de Policia, del Cos Penitenciari, del Cos de Prevenció i Extinció d'Incendis i Salvaments, del Cos de Banders, i dels altres cossos especials existents o que es puguin crear en l'esdevenidor, es regeix per la seva normativa específica i, subsidiàriament, per aquesta Llei.

3. Sense perjudici del dret d'associar-se per defensar els seus interessos professionals, els membres de les carreres judicial i fiscal no poden constituir cap organització sindical ni afiliar-s'hi.

Article 4. *Finalitats, personalitat i responsabilitat de les organitzacions sindicals*

1. Les finalitats de les organitzacions sindicals són defensar i promoure els interessos socials i econòmics dels assalariats en el marc de les relacions laborals, vetllar per la preservació de l'ocupació en les empreses, contribuir al desenvolupament personal i professional dels assalariats, promoure la concertació i el diàleg social amb els empresaris i les organitzacions empresarials, i col·laborar amb les institucions públiques amb aquestes finalitats.

2. Les organitzacions sindicals adquireixen personalitat jurídica i plena capacitat d'obrar amb la inscripció al Registre d'Organitzacions Sindicals i amb la publicació dels seus estatuts al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

3. Les organitzacions sindicals responen pels actes o els acords adoptats pels seus òrgans, d'acord amb el que estableixin els seus estatuts, en l'àmbit de l'exercici regular de les seves competències.

4. Les organitzacions sindicals només responen dels actes dels seus afiliats quan aquests actuïn d'acord amb el que estableixin els seus estatuts, en representació de la seva organització, o quan segueixin les consignes, les directrius o qualsevol altra decisió presa pels òrgans de l'organització de conformitat amb els estatuts o en el marc assembleari.

Article 5. Drets de les organitzacions sindicals

1. L'organització i el funcionament de les organitzacions sindicals es regeixen pel principi de democràcia interna.

2. Les organitzacions sindicals tenen dret a:

- a) Establir els seus estatuts i les normes de funcionament intern. El contingut mínim, l'aprovació, el dipòsit i la publicitat dels estatuts fundacionals es regulen d'acord amb aquesta Llei i les normes reglamentàries sobre la matèria.
- b) Organitzar la seva gestió i la seva administració interna, i les seves activitats i el seu programa d'acció.
- c) Exercir l'activitat sindical inclòs el dret a la negociació col·lectiva, en els termes previstos en la Llei de relacions laborals.
- d) Constituir i integrar-se en federacions i confederacions, i en organitzacions sindicals supraestats, i també dissoldre-les i separar-se'n, segons el procediment regulat en aquesta Llei i en els estatuts.
- e) Contractar assegurances que proposin una prestació o ajuda econòmica, en cas d'atur, als seus afiliats.

3. Les organitzacions sindicals no poden ser suspeses ni dissoltes contra la voluntat dels seus òrgans, excepte si existeix una resolució ferma de l'autoritat judicial en aquest sentit.

Article 6. Normes aplicables a les organitzacions sindicals

Les organitzacions sindicals es regeixen:

- a) Per aquesta Llei i la resta de la normativa específica aplicable, en especial la Llei qualificada d'associacions.
- b) Per les normes reglamentàries dictades en desplegament d'aquesta Llei.
- c) Pels seus estatuts.
- d) Pels acords adoptats vàlidament pels seus òrgans.

Article 7. Estatuts de les organitzacions sindicals

Els estatuts de les organitzacions sindicals han de respectar els principis democràtics i han de tenir el contingut mínim següent:

- a) La denominació de l'organització, que no pot coincidir amb la d'una altra organització o associació registrada legalment o induir a confusió, i no pot consistir en la simple menció d'un territori, en una expressió genèrica d'ús comú o en la utilització de conceptes o expressions pròpies d'altres persones, ni incloure expressions contràries a la Llei o a l'honor ni a altres drets de les persones.
- b) El domicili i l'àmbit d'actuació territorial andorrà i funcional.
- c) Les finalitats de l'organització sindical, tal com es defineixen a l'article 4.1.
- d) Els requisits i els procediments per a l'adquisició, el manteniment i la pèrdua de la condició d'afiliat, i el pagament de les quotes d'afiliació i de manteniment de la condició d'afiliat.
- e) Els òrgans de representació, govern i administració i el seu funcionament, així com el règim de provisió electiva i de cessament dels càrrecs.
- f) El procediment per a la modificació dels estatuts i per a la dissolució i la fusió de l'organització sindical.
- g) El règim econòmic, que ha d'establir el caràcter, la procedència i la destinació dels seus recursos, així com els mecanismes que permetin als afiliats conèixer la situació econòmica de l'organització sindical.

Article 8. *Registre d'Organitzacions Sindicals*

1. El Registre d'Organitzacions Sindicals, adscrit al ministeri competent en matèria de treball, té com a finalitat garantir la publicitat de les organitzacions sindicals.
2. La inscripció al Registre té caràcter constitutiu i es fa a efectes de publicitat.
3. L'organització i el funcionament del Registre es regulen reglamentàriament.

Article 9. *Procediment d'inscripció i publicitat*

1. La inscripció de les organitzacions sindicals, que es duu a terme mitjançant el dipòsit, el registre i la publicació dels seus estatuts, s'ha d'ajustar al procediment següent i a les normes reglamentàries sobre la matèria.
2. Les persones que han constituït una organització sindical n'han de sol·licitar al Registre d'Organitzacions Sindicals la inscripció, adjuntant a la sol·licitud la documentació següent:
 - a) L'acta fundacional de l'organització sindical protocol·litzada, en la qual ha de constar la identitat de les persones que han constituït l'organització i, si escau, de les persones que les representen legalment.
 - b) El text íntegre dels estatuts signats a cadascuna de les pàgines per les persones que han constituït l'organització sindical.
 - c) L'acreditació que les persones que han constituït l'organització sindical reuneixen els requisits que estableix aquesta Llei.
 - d) La certificació de la designació de les persones que ocupen els càrrecs de direcció, expedida pel secretari o la persona que tingui assignades unes funcions equivalents.
3. El Registre d'Organitzacions Sindicals, en rebre la sol·licitud d'inscripció, ha de decidir, en el termini de deu dies hàbils, sobre el dipòsit i el registre dels estatuts o, si és el cas, ha de demanar a les persones que han constituït l'organització que corregeixin els defectes o les mancances observats i atorgar-los un nou termini de deu dies hàbils per tal que s'efectuï la correcció esmentada.
4. Un cop transcorregut aquest segon termini, es fan efectius el dipòsit i el registre dels estatuts o, si escau, es refusen el dipòsit i el registre esmentats mitjançant una resolució motivada, que només es pot fonamentar en defectes o mancances relatius al contingut mínim dels estatuts establert a l'article 7, o en l'incompliment dels altres requisits exigits per aquesta Llei.
5. En el termini màxim de deu dies hàbils des del dipòsit i el registre, els estatuts s'han de publicar al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*, fent constar, com a mínim, la denominació de l'organització sindical, el seu àmbit territorial i funcional i la identitat de les persones que han constituït l'organització.
6. La modificació dels estatuts de les organitzacions sindicals s'ha d'ajustar al mateix procediment previst als apartats anteriors.
7. Qualsevol persona està facultada per consultar els estatuts dipositats al Registre d'Organitzacions Sindicals i en pot obtenir una còpia autèntica.
8. Les autoritats públiques i les persones que acreditin un interès directe, personal i legítim poden sol·licitar a l'òrgan jurisdiccional competent que declari que els estatuts d'una organització sindical dipositats, registrats i publicats no són conformes al dret.

Article 10. *Actes inscriptibles*

1. Les organitzacions sindicals inscrites han de presentar al Registre la documentació següent, certificada pel secretari o l'òrgan equivalent:
 - a) Els acords de modificació dels estatuts, incloent-hi l'acord de modificació del domicili social.
 - b) Els acords de cessament i nomenament dels càrrecs dels òrgans directius estatutaris.
 - c) Les cessions i les adquisicions patrimonials.

d) Els acords de cessament de les seves activitats, de dissolució o, en general, els actes que donin lloc a la dissolució i la liquidació de l'organització sindical.

e) El nombre dels assalariats que hi estiguin afiliats en cada moment amb acreditació de les quotes satisfetes i, en concret, el nombre de les noves afiliacions i les baixes que tinguin lloc, a l'efecte de l'expedició del certificat que preveu l'article 12.3.

f) Qualsevol altra documentació que estableixi aquesta Llei o la Llei qualificada d'associacions.

2. Els actes inscripcionables només poden ser oposats a tercers i produir-los efectes en contra a partir del moment de la inscripció.

Article 11. *Representativitat de les organitzacions sindicals*

L'abast d'actuació de les organitzacions sindicals el determina el seu nivell de representativitat, que es defineix en funció de l'assoliment de les condicions mínimes següents:

a) Tenen la consideració d'organitzacions sindicals més representatives les integrades com a mínim pel 15% dels delegats dels assalariats o els membres dels comitès d'empresa escollits en les eleccions de representants dels assalariats a l'empresa de tot el territori del Principat d'Andorra.

b) Tenen la consideració d'organitzacions sindicals representatives les integrades com a mínim pel 20% dels delegats dels assalariats o els membres dels comitès d'empresa escollits en les eleccions de representants dels assalariats a l'empresa d'un àmbit sectorial d'activitat determinat.

c) A banda dels percentatges establerts anteriorment, per tenir la consideració d'organització sindical més representativa o representativa, s'han d'haver realitzat eleccions en un nombre d'empreses que tinguin conjuntament un nombre d'assalariats superior al 20% del total d'assalariats del Principat d'Andorra, o del 25% del total d'assalariats d'un àmbit sectorial d'activitat determinat, respectivament.

Article 12. *Atribucions de les organitzacions sindicals*

1. Les organitzacions sindicals més representatives tenen les atribucions que els confereixen la Llei de relacions laborals i la Llei qualificada de mesures de conflicte col·lectiu, i en concret tenen l'atribució d'exercir la representació institucional davant les administracions públiques i la resta d'entitats o organismes oficials, quan escaigui, i en concret prop del Consell Econòmic i Social.

2. Les organitzacions sindicals representatives tenen les atribucions que els confereixen la Llei de relacions laborals i la Llei qualificada de mesures de conflicte col·lectiu.

3. Les organitzacions sindicals que vulguin exercir qualsevol de les atribucions que derivi del seu nivell de representativitat han d'acreditar aquesta representativitat davant la persona o l'entitat que correspongui en cada cas, mitjançant el certificat que ha d'expedir, a sol·licitud de l'organització interessada, el Departament de Treball a aquest efecte, com a responsable del registre de les actes electorals corresponents a les eleccions de delegats dels assalariats i de membres dels comitès d'empresa.

4. Les organitzacions sindicals tenen dret a obtenir subvencions públiques per desplegar les seves activitats en una quantia proporcional al nombre de delegats dels assalariats o de membres del comitè d'empresa que en formin part. Aquestes subvencions no poden excedir el límit del 50% del que hagin recaptat en concepte de les quotes dels afiliats durant l'exercici anterior.

Article 13. *Drets sindicals en l'àmbit de l'empresa*

Tots els assalariats afiliats a una organització sindical tenen reconeguts en l'àmbit de l'empresa els drets següents:

a) Celebrar reunions i distribuir informació sindical, sempre que ho notifiquin a l'empresari amb prou antelació i ho facin fora de les hores de treball, sense pertorbar l'activitat de l'empresa.

b) Rebre la informació que els remeti la seva organització sindical a través dels mitjans de comunicació que els faciliti la mateixa empresa i que siguin adequats per garantir la transmissió i la recepció d'aquesta informació.

- c) Promoure eleccions dels representants dels assalariats a l'empresa on treballen.
- d) Presentar-se com a candidats a les eleccions dels representants dels assalariats de l'empresa on treballen.
- e) Disposar d'un tauler d'anuncis o un suport similar ubicat dins l'empresa, en un lloc de fàcil accés per al conjunt dels assalariats, que permeti la comunicació de la informació d'interès sindical.
- f) Utilitzar un local adequat per al desenvolupament de les seves activitats quan la plantilla de l'empresa superi els 50 assalariats.
- g) Disposar d'un local adequat per al desenvolupament de les seves activitats quan la plantilla de l'empresa superi els 250 assalariats.

Article 14. *Drets dels representants sindicals*

1. Els assalariats que exerceixin càrrecs electes en les organitzacions sindicals més representatives i representatives tenen dret a:

- a) Assistir i accedir als centres de treball per participar en les activitats pròpies de la seva organització sindical o del conjunt dels assalariats, amb comunicació prèvia a l'empresari i sense que l'exercici d'aquest dret pugui interrompre el desenvolupament normal del procés productiu.
- b) Obtenir els permisos no retribuïts necessaris per a l'exercici de les funcions sindicals pròpies del càrrec, que poden estar subjectes a limitacions en funció de les necessitats del funcionament normal de l'empresa.

2. Els representants sindicals que participen en les comissions negociadores d'acords o convenis col·lectius i són assalariats de l'empresa tenen dret, en els termes fixats a la Llei de relacions laborals i als acords o els convenis col·lectius corresponents, a obtenir els permisos retribuïts necessaris per exercir la tasca negociadora, sempre que l'empresa esmentada estigui afectada pel procés de negociació col·lectiva.

Article 15. *Discriminació sindical*

Són nuls i sense efecte els preceptes reglamentaris, les clàusules dels acords o els convenis col·lectius, els pactes individuals i les decisions unilaterals de l'empresari que continguin o suposin qualsevol tipus de discriminació en l'accés a l'ocupació, en el desenvolupament professional o en les condicions de treball, tant favorables com adverses, per motiu de l'afiliació o la no afiliació a una organització sindical, de l'adhesió o la no adhesió als seus acords o de l'exercici, en general, de qualsevol activitat sindical.

Article 16. *Garanties laborals*

Els assalariats que exerceixin càrrecs electes en les organitzacions sindicals tenen les mateixes garanties laborals que les establertes a la Llei de relacions laborals per als delegats dels assalariats i els membres dels comitès d'empresa escollits en les eleccions a representants dels assalariats en l'empresa, a més de les que se'ls atribueixin mitjançant la negociació col·lectiva.

Article 17. *Tutela jurisdiccional*

Qualsevol persona assalariada o organització sindical que consideri lesionats els seus drets sindicals pot sol·licitar la tutela davant la jurisdicció competent, a través del procediment urgent i preferent que estableix l'article 41.1 de la Constitució.

Capítol segon. Acció patronal

Article 18. *Definició*

1. L'acció patronal consisteix en el dret dels empresaris de constituir organitzacions empresarials de la seva elecció i d'afiliar-s'hi lliurement, i també en el dret dels empresaris i de les organitzacions empresarials d'exercir aquesta acció patronal, en els termes que defineix i estableix aquesta Llei.

2. Als efectes d'aquesta Llei, es considera empresari tota persona física o jurídica legalment autoritzada a exercir una activitat al Principat d'Andorra, amb ànim de lucre o sense, que percep el producte del treball dels seus assalariats, i els dirigeix i remunera mitjançant salari.

Article 19. *Dret de constitució d'organitzacions empresarials*

1. Tots els empresaris tenen dret a constituir organitzacions empresarials, i també a cessar-ne les activitats i a dissoldre-les, d'acord amb el procediment regulat en aquesta Llei i els estatuts de cada organització.

2. Per promoure la constitució d'una organització empresarial es requereix l'acord mínim de tres o més empresaris, que han de manifestar la voluntat de constituir-la i dotar-la d'uns estatuts on s'estableixin les normes d'organització i funcionament, que han de complir la legislació vigent.

3. Els empresaris que no reuneixen els requisits previstos a l'article 18.2 no poden constituir organitzacions empresarials, sense perjudici de la seva capacitat per constituir associacions, d'acord amb la legislació específica en aquesta matèria.

Article 20. *Dret d'afiliació a organitzacions empresarials*

Tots els empresaris tenen el dret d'afiliar-se lliurement a l'organització empresarial de la seva elecció i a donar-se'n de baixa, amb l'única condició de respectar-ne els estatuts. Ningú pot ser obligat a afiliar-se a una organització empresarial.

Article 21. *Finalitats, personalitat i responsabilitat de les organitzacions empresarials*

1. Les finalitats de les organitzacions empresarials són defensar i promoure els interessos socials i econòmics dels empresaris en el marc de les relacions laborals, vetllar per la preservació de l'ocupació en les empreses, contribuir al seu desenvolupament, promoure la concertació i el diàleg social amb les organitzacions sindicals i col·laborar amb les institucions públiques amb aquestes finalitats.

2. Les organitzacions empresarials adquireixen personalitat jurídica i plena capacitat d'obrar amb la inscripció al Registre d'Organitzacions Empresarials i amb la publicació dels seus estatuts al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

3. Les organitzacions empresarials responen pels actes o els acords adoptats pels seus òrgans, d'acord amb el que estableixin els seus estatuts, en l'àmbit de l'exercici regular de les seves competències.

4. Les organitzacions empresarials només responen dels actes dels seus afiliats quan aquests actuïn d'acord amb el que estableixin els seus estatuts, en representació de la seva organització, o quan segueixin les consignes, les directrius o qualsevol altra decisió presa pels òrgans de l'organització de conformitat amb els estatuts o en el marc assembleari.

Article 22. *Drets de les organitzacions empresarials*

1. L'organització i el funcionament de les organitzacions empresarials es regeixen pel principi de democràcia interna.

2. Les organitzacions empresarials tenen dret a:

a) Establir els seus estatuts i les normes de funcionament intern. El contingut mínim, l'aprovació, el dipòsit i la publicitat dels estatuts fundacionals es regulen d'acord amb aquesta Llei i les normes reglamentàries sobre la matèria.

b) Organitzar la seva gestió i la seva administració interna, i també les seves activitats i el seu programa d'acció i, en concret, estructurar-se internament segons els sectors d'activitat o el nombre d'assalariats dels seus afiliats.

c) Exercir el dret a la negociació col·lectiva en els termes previstos a la Llei de relacions laborals.

d) Constituir i integrar-se en federacions i confederacions, i en organitzacions empresarials supraestatals, i també dissoldre-les i separar-se'n, segons el procediment regulat en aquest Llei i en els estatuts.

3. Les organitzacions empresarials no poden ser suspeses ni dissoltes contra la voluntat dels seus òrgans, excepte si existeix una resolució ferma de l'autoritat judicial en aquest sentit.

Article 23. *Normes aplicables a les organitzacions empresarials*

Les organitzacions empresarials es regeixen:

- a) Per aquesta Llei i la resta de la normativa específica aplicable, en especial la Llei qualificada d'associacions.
- b) Per les normes reglamentàries dictades en desplegament d'aquesta Llei.
- c) Pels seus estatuts.
- d) Pels acords adoptats vàlidament pels seus òrgans.

Article 24. *Estatuts de les organitzacions empresarials*

Els estatuts de les organitzacions empresarials han de respectar els principis democràtics i han de tenir el contingut mínim següent:

- a) La denominació de l'organització, que no pot coincidir amb la d'una altra organització o associació registrada legalment o induir a confusió, ni consistir en la simple menció d'un territori, en una expressió genèrica d'ús comú o en la utilització de conceptes o expressions pròpies d'altres persones, ni incloure expressions contràries a la llei o a l'honor ni a altres drets de les persones.
- b) El domicili i l'àmbit d'actuació territorial andorrà i funcional.
- c) Les finalitats de l'organització empresarial, tal com es defineixen a l'article 21.1.
- d) Els requisits i els procediments per a l'adquisició, el manteniment i la pèrdua de la condició d'afiliat, i el pagament de les quotes d'afiliació i de manteniment de la condició d'afiliat.
- e) Els òrgans de representació, govern i administració i el seu funcionament, així com el règim de provisió electiva i de cessament dels càrrecs.
- f) El procediment per a la modificació dels estatuts i per a la dissolució i la fusió de l'organització empresarial.
- g) El règim econòmic, que ha d'establir el caràcter, la procedència i la destinació dels seus recursos així com els mecanismes que permetin als afiliats conèixer la situació econòmica de l'organització empresarial.

Article 25. *Registre d'Organitzacions Empresarials*

1. Es crea el Registre d'Organitzacions Empresarials, adscrit al ministeri competent en matèria de treball, que té com a finalitat garantir la publicitat de les organitzacions empresarials.
2. La inscripció al Registre té caràcter constitutiu.
3. L'organització i el funcionament del Registre es regulen reglamentàriament.

Article 26. *Procediment d'inscripció i publicitat*

1. La inscripció de les organitzacions empresarials, que es duu a terme mitjançant el dipòsit, el registre i la publicació dels seus estatuts, s'ha d'ajustar al procediment següent i a les normes reglamentàries sobre la matèria.
2. Les persones que han constituït una organització empresarial n'han de sol·licitar al Registre d'Organitzacions Empresarials la inscripció, adjuntant a la sol·licitud la documentació següent:
 - a) L'acta fundacional de l'organització empresarial protocol·litzada, en la qual ha de constar la identitat de les persones que han constituït l'organització i, si escau, de les persones que les representen legalment.
 - b) El text íntegre dels estatuts signats a cadascuna de les pàgines per les persones que han constituït l'organització empresarial.
 - c) L'acreditació que les persones que han constituït l'organització empresarial reuneixen els requisits que estableix aquesta Llei.
 - d) La certificació de la designació de les persones que ocupen els càrrecs de direcció, expedida pel secretari o la persona que tingui assignades unes funcions equivalents.

3. El Registre d'Organitzacions Empresarials, en rebre la sol·licitud d'inscripció, ha de decidir, en el termini de deu dies hàbils, sobre el dipòsit i el registre dels estatuts o, si és el cas, ha de demanar a les persones que han constituït l'organització que corregeixin els defectes o les mancances observats, i atorgar-los un nou termini de deu dies hàbils per tal que s'efectuï la correcció esmentada.
4. Un cop transcorregut aquest segon termini, es fan efectius el dipòsit i el registre dels estatuts o, si escau, es refusen el dipòsit i el registre esmentats mitjançant una resolució motivada, que només es pot fonamentar en defectes o mancances relatius al contingut mínim dels estatuts establert a l'article 24, o en l'incompliment dels altres requisits exigits per aquesta Llei.
5. En el termini màxim de deu dies hàbils des del dipòsit i el registre, els estatuts s'han de publicar al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*, fent constar, com a mínim, la denominació de l'organització empresarial, el seu àmbit territorial i funcional i la identitat de les persones que han constituït l'organització.
6. La modificació dels estatuts de les organitzacions empresarials s'ha d'ajustar al mateix procediment previst als apartats anteriors.
7. Qualsevol persona està facultada per consultar els estatuts dipositats al Registre d'Organitzacions Empresarials i en pot obtenir una còpia autèntica.
8. Les autoritats públiques i les persones que acreditin un interès directe, personal i legítim poden sol·licitar a l'òrgan jurisdiccional competent que declari que els estatuts d'una organització empresarial dipositats, registrats i publicats no són conformes al dret.

Article 27. *Actes inscriptibles*

1. Les organitzacions empresarials inscrites han de presentar al Registre la documentació següent, certificada pel secretari o l'òrgan equivalent:
 - a) Els acords de modificació dels estatuts, incloent-hi l'acord de modificació del domicili social.
 - b) Els acords de cessament i nomenament dels càrrecs dels òrgans directius estatutaris.
 - c) Les cessions i les adquisicions patrimonials.
 - d) Els acords de cessament de les seves activitats, de dissolució o, en general, els actes que donin lloc a la dissolució i la liquidació de l'organització empresarial.
 - e) El nombre d'empresaris que hi estiguin afiliats en cada moment amb acreditació de les quotes satisfetes i, en concret, les noves afiliacions i les baixes que tinguin lloc, a l'efecte de l'expedició del certificat que preveu l'article 29.3.
 - f) Qualsevol altra documentació que estableixi aquesta Llei o la Llei qualificada d'associacions.
2. Els actes inscriptibles només poden ser oposats a tercers i produir-los efectes en contra a partir del moment de la inscripció.

Article 28. *Representativitat de les organitzacions empresarials*

L'abast d'actuació de les organitzacions empresarials el determina el seu nivell de representativitat, que es defineix en funció de l'assoliment de les condicions mínimes següents:

- a) Tenen la consideració d'organitzacions empresarials més representatives les integrades per afiliats que donin ocupació, com a mínim, al 20% dels assalariats de tot el territori del Principat d'Andorra.
- b) Tenen la consideració d'organitzacions empresarials representatives les integrades per afiliats que donin ocupació, com a mínim, al 25% dels assalariats d'un àmbit sectorial d'activitat determinat.

Article 29. *Atribucions de les organitzacions empresarials*

1. Les organitzacions empresarials més representatives tenen les atribucions que els confereixen la Llei de relacions laborals i la Llei qualificada de mesures de conflicte col·lectiu. Així mateix, exerceixen la representació

institucional davant les administracions públiques i la resta d'entitats o organismes oficials, quan escaigui, i en concret prop del Consell Econòmic i Social.

2. Les organitzacions empresarials representatives tenen les atribucions que els confereixen la Llei de relacions laborals i la Llei qualificada de mesures de conflicte col·lectiu.

3. Les organitzacions empresarials que vulguin exercir qualsevol de les atribucions que derivi del seu nivell de representativitat han d'acreditar aquesta representativitat davant la persona o l'entitat que correspongui en cada cas, mitjançant el certificat que ha d'expedir el Departament de Treball a aquest efecte, a sol·licitud de l'organització interessada, i que justifiqui el nombre d'assalariats del conjunt de les empreses afiliades a l'organització.

Capítol tercer. Consell Econòmic i Social

Article 30. *Definició i missió*

1. El Consell Econòmic i Social és un òrgan consultiu i d'assessorament en matèria socioeconòmica, laboral i ocupacional.

2. El Consell Econòmic i Social té com a missió la concertació, el diàleg i la cooperació en matèria de relacions laborals i de foment de l'ocupació i la formació en el treball, i les altres funcions que li siguin encomanades reglamentàriament.

Article 31. *Composició*

1. El Consell Econòmic i Social està integrat de la manera següent:

a) Per part del Govern: el ministre competent en matèria de treball i ocupació, que n'exerceix la presidència, un alt càrrec competent en matèria de treball i ocupació, que n'exerceix la secretaria, un alt càrrec competent en matèria de formació professional, un alt càrrec competent en matèria d'affers socials i un alt càrrec competent en matèria d'immigració.

b) Per part dels agents socials: dos representants de les organitzacions sindicals i dos representants de les organitzacions patronals, amb preferència per a les organitzacions sindicals i patronals més representatives, i un representant de les entitats cíviques.

c) El Govern també pot nomenar experts com a participants amb veu però sense vot.

2. La convocatòria i l'ordre del dia del Consell Econòmic i Social es regulen per reglament.

Article 32. *Funcions del Consell Econòmic i Social*

1. Correspon al Consell Econòmic i Social, d'acord amb la seva naturalesa, emetre dictàmens amb caràcter preceptiu i no vinculant, i previs a la tramitació corresponent, sobre:

a) Els avantprojectes de llei i els projectes de reglament que regulen matèries socioeconòmiques, laborals i d'ocupació, amb l'excepció de l'avantprojecte de llei del pressupost.

b) Els avantprojectes de llei o els projectes de reglament o de decret que afectin l'organització, les competències o el funcionament del Consell Econòmic i Social.

c) Qualsevol altra matèria en què una disposició normativa requereixi consultar el Consell Econòmic i Social.

2. També li correspon al Consell Econòmic i Social d'elaborar propostes, informes o estudis a sol·licitud del Govern o per iniciativa pròpia sobre les matèries que formen part de les seves competències.

3. Les altres funcions que es puguin atribuir al Consell Econòmic i Social es regulen reglamentàriament.

Disposició transitòria

Les organitzacions sindicals ja constituïdes i inscrites en el Registre d'Organitzacions Sindicals que estableix la Llei 33/2008, del 18 de desembre, qualificada de llibertat sindical, queden integrades al Registre que preveu aquesta Llei.

Disposició derogatòria primera

Queda derogada la Llei 33/2008, del 18 de desembre, qualificada de llibertat sindical.

Disposició derogatòria segona

Queda derogat el Decret del 7 de juliol del 2010 de creació i funcionament de la Taula permanent per a la formació en el treball.

Disposició final primera

1. En el termini de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern ha d'aprovar el Reglament relatiu al Consell Econòmic i Social.

2. El Govern ha de regular per reglament l'organització i el funcionament del Registre d'Organitzacions Sindicals i del Registre d'Organitzacions Empresarials en el termini de tres mesos a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Disposició final segona

Es modifica l'article 6 de la Llei 44/2014, del 18 de desembre, de l'embargament, el qual queda redactat en els termes següents:

"Article 6. Béns inembargables

No poden ser objecte d'embargament:

- a) El mobiliari i el parament del domicili, i la roba de la persona embargada, excepte quan es tracti d'obres d'art, d'articles de luxe o de col·lecció o, en general, de béns que no es puguin considerar necessaris per a la subsistència digna de la persona embargada i dels familiars que en depenguin econòmicament.
- b) Els béns i els instruments estrictament necessaris per a l'exercici de la professió, l'art o l'ofici de la persona embargada, quan el seu valor no guardi proporció amb l'import que és objecte de l'embargament.
- c) Les quotes sindicals.
- d) Els béns i les quantitats que hagin estat declarats inembargables o inalienables per aquesta Llei, les altres lleis o els tractats internacionals.

Disposició final tercera

A partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, totes les referències fetes a la Llei qualificada de llibertat sindical en qualsevol llei o disposició normativa s'entenen fetes a la Llei qualificada d'acció sindical i patronal.

Disposició final quarta

Aquesta Llei entrarà en vigor el dia 1 de gener de 2019.

Casa de la Vall, 6 de desembre del 2018

Vicenç Mateu Zamora
Síndic General

Nosaltres els coprínceps la sancionem i promulguem i n'ordenem la publicació en el *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Emmanuel Macron
President de la República Francesa
Copríncep d'Andorra

Joan Enric Vives Sicília
Bisbe d'Urgell
Copríncep d'Andorra